

Annejet van der Zijl

Fortuna's kinderen

Een trans-Atlantische familiekroniek

UITGEVERIJ
XL
DEVENTER

*Voor Eline Hopperus Buma, Lia Simons-Heller en
Karin Margrethe Bugge (1960-2017)
in liefde en vriendschap.*

*Geschiedenis is niet alleen het verhaal
van het verleden.
Het is het verhaal van de relatie tussen
het verleden en het nu.*

Robert John Morris

Inhoud

Deel I Leon & Juliette 19

Het duel 17

- 1 De fortuinzoeker 23
- 2 De stad... 33
- 3 ... en het meisje 45
- 4 Het contract 58
- 5 Magazine Street 71
- 6 Angst 87
- 7 De vliegende Hollander 103
- 8 De zwarte Herckenraths 120

Deel II Virginie & James 139

Het vuurgevecht 141

- 9 De Argonauten 148
- 10 Goud & vuur 165
- 11 Virginie en de oceaan 188
- 12 De afrekening 208
- 13 Een stad van wonderen 231
- 14 De gouden spijker 251
- 15 Liefste 268
- 16 De reistas 285

Deel III De nazaten 303

Het pleidooi 305

17 Fortuna's kinderen 310

18 'Tomorrow is another day' 329

Aan de lezer 347

Dankwoord 355

Noten 361

Bibliografie 375

Geraadpleegde archieven 383

Fotoverantwoording 385

Het duel

Charleston, zomer 1829

Wat gaat er door het hoofd van een man die weet dat hij binnen enkele tellen van dichtbij doodgeschoten kan worden?

Misschien is het vooral de aanleiding waar hij aan denkt – de schimpende woorden, de beledigingen die zijn bloed deden koken en hem geen andere keuze lieten dan vanuit zijn huis aan Magazine Street naar dit stukje niemandsland bij de Citadel te komen om zijn eer met zijn leven te verdedigen. In het diepste geheim, want duels zijn strafbaar, en het laatste wat je wilt is dat de *Charleston Mercury* of *The Courier* er lucht van krijgen.

Het is nog vroeg in de ochtend. Boven de rivier de Cooper kleurt de dageraad de hemel roze, de eerste vogels kwetteren en de koelte van de nacht heeft nog niet plaatsgemaakt voor de zware, vochtige hitte van de dag. De stad om Leon heen is in diepe rust. Zijn vrienden en collega's slapen de slaap der rechtvaardigen in hun zachte donzen bedden en hun weelderige huizen. Hun slaven slapen de slaap der vermoeiden op hun matjes voor de slaapkamerdeur van hun eigenaar of op strozakken in de bijgebouwen op de achtererven.

Alleen in het Sugar House, schuin tegenover Leons huis aan Magazine Street, slaapt niemand. Daar kreu-
nen de gestraften, opeengepropt in gemeenschap-
pelijke cellen, hun ruggen rauw en bloederig van de
zweepslagen. Niet dat je daar iets van hoort als je er-
langs loopt, zoals hij net heeft gedaan. Het gebouw
heeft dubbele, met zand gevulde stenen muren, zodat
de verschrikkingen in zijn binnenste de beschaafde
burgers van deze stad vooral niet zullen storen.

Bovendien had hij andere dingen aan zijn hoofd, zo-
als de afspraken die de afgelopen weken zijn gemaakt
door de secondanten van hem en zijn tegenstan-
der. Alle details zijn met de grootst mogelijke zorg-
vuldigheid vastgelegd. De tijd, de plaats (Lowndes
Street), de kleding ('the usual costume of a gentle-
man'), de te gebruiken duelleerpistolen, het aan-
tal passen, de woorden die gebruikt zullen worden
om het vuurgevecht te laten beginnen ('Gentlemen,
prepare to receive the word!') en te laten eindigen
(*'Halt!'*). Het aantal wonden dat toegebracht mag
worden. De naam van de arts die op de achtergrond
aanwezig is om assistentie te verlenen.

Was de mogelijke afloop niet zo fataal, dan had het
bijna iets van een elegante dans, een heilig ritueel.
Een geheime rite, waarmee hij zich kon en moest
bewijzen in de ogen van de mannen bij wie hij wilde
horen. En bij wie hij op grond van zijn ambities en

prestaties eigenlijk al hoorde, ook al was hij dan niet van hier. Een *affaire d'honneur* noemden zijn vrienden het, omdat de eer van een man in hun wereld nu eenmaal zwaarder woog dan het leven zelf.

Maar misschien dacht hij wel helemaal niet aan dat alles en is het waar wat mensen zeggen, dat je met de dood voor ogen de belangrijkste gebeurtenissen uit je leven als in een film aan je voorbij ziet trekken. In zijn geval: beelden van zijn moeder en zijn broers en zussen, het gelukkige huis in het armzalige land aan de andere kant van de oceaan waar hij was opgegroeid – ver, ver van hier. De zee, die zijn verschillende levens aan elkaar verbond: grijs en wild waar hij vandaan gekomen was, blauw en lui aan deze kant, met speels opspringende dolfijnen en altijd het geklapper van witte zeilen boven hem.

En natuurlijk het beeld van het verlegen, koffiekleurige meisje met haar zachte bruine handen dat hem jaren geleden had verzorgd toen hij op de rand van de dood zweefde. En dat sindsdien onder zijn ogen was opgebloeid tot een jonge vrouw, die met de dag mooier en daarmee kwetsbaarder werd voor alle vreselijke dingen die haar in deze even prachtige als wrede stad konden worden aangedaan.

Juliette.

Alles, echt alles voor Juliette. Wat zouden zij en hun kinderen in godsnaam moeten als hij deze ochtend

niet zou overleven?

‘Gentlemen, prepare to receive the word!’ De gelijktijdige roep van de secondanten doet de vogels in de omringende bomen verschrikt opvliegen.

‘Fire!’

Hoofdstuk 1

De fortuinzoeker

Elf jaar eerder was Leons reis begonnen, om precies te zijn op 22 oktober 1818, toen de trossen van de Amerikaanse schoener Washington op de kade van Rotterdam werden losgegooid. Het zeilschip waarmee de jonge Hollander zijn toekomst tegemoet voer, was geladen met vaten jenever, bestemd voor een wijnhandelaar in Charleston. Het schip was vernoemd naar de president die tijdens de Amerikaanse Onafhankelijkheidsoorlog als opperbevelhebber tegen het Britse moederland had gevochten. Daarmee had George Washington de basis gelegd voor de jonge Verenigde Staten, nu een onstuimig groeiende economische wereldmacht met een onweerstaanbare aantrekkingskracht op avonturiers en gelukszoekers uit heel Europa.

Zoals Leon Herckenrath, die achttien jaar oud was toen hij zich vol goede moed inscheepte op de Washington. Afgaande op de schaarse portretten die van hem bewaard zijn gebleven, was hij een knappe, goedgebouwde jongeman met rossig haar en een oogopslag waar de energie van afspatte. 'Een levendig, spraakzaam kind vol ideeën en dromen',